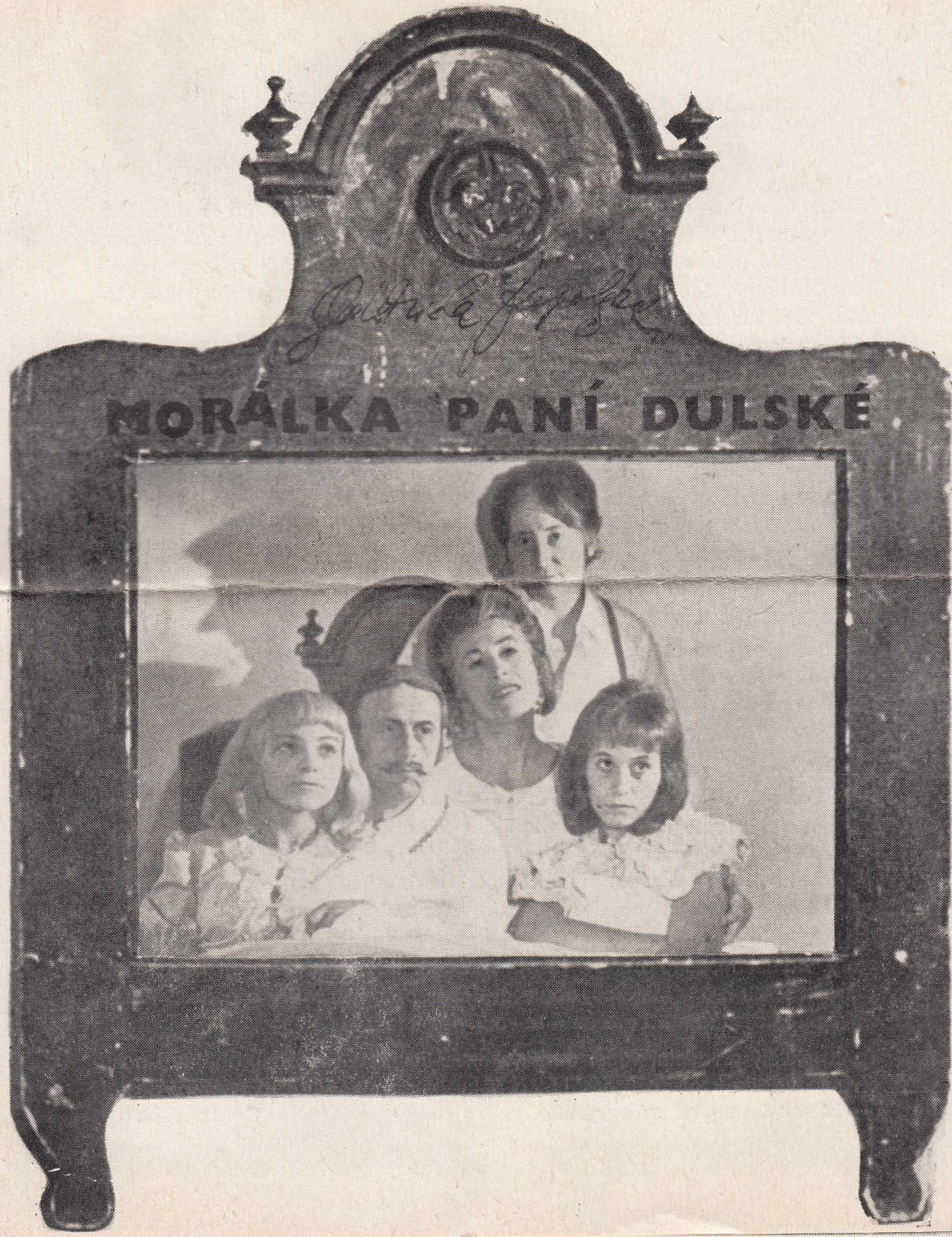

DIVADLO PETRA BEZRUČE

PREMIÉRA 28. X. 1971 OSTRAVA

Inspirace k návratu

Přátelské vztahy mezi divadlem Wyspiańskiego v Katovicích a divadlem Petra Bezruče v Ostravě způsobily, že jsem měl příležitost vidět mnoho představení toho velmi zajímavého divadla se záviděníhodným počtem výborných herců. Zcela zvláštním dojmem však na mne zapůsobila jejich Morálka paní Dulské. Snad právě proto, že jsem viděl již před tím celou řadu českých inscenací této komedie. Polská inscenace přinesla nečekaný prvek zcela odlišného pojetí.

Srovnávám-li pojetí česká s polským, pak toto provedení mělo mnohem komediálnější a satiričtější ráz, na nějž reagovalo mladé polské obecenstvo často bouřlivým smíchem. V inscenaci byl důsledně vyškrtán všecken sentiment – nebylo tu akcentováno sociální trpitelství, všechny postavy tu byly k smíchu. Dokonce ani služebná Hanka nevycházela z inscenace jako postava k politování. Byla to dokonalá sbírka měšťáckého panoptika ožvlých figur, kteří na jevišti svádějí bitvu o morálku, o měšťáckou morálku, ze které autorka Gabriela Zapolská ve své hře udělala předmět frašky.

Vztah současného obecenstva (a v divadle bylo doslova »nabito« samými mladými diváky) k takto nesenému tématu měl nesmírně zajímavou kvalitu: titi lidé nové společnosti se smáli morálce měšťáckého období, ale cítil jsem intenzívně, že v jejich reakci bylo znát i hořké pobavení nad tím, co v současné společnosti z oněch let přežívá.

Herci, vstupující na scénu, byli sice vybavením (kostýmem, maskou, prostředím, ve kterém hráli) autentičtí pro historické údobí hry, ale zvláště laděnou civilností, snahou po absolutní samozřejmosti a zřetelnými akcenty na povahové rysy postav, jakoby vypadli z dnešních katovických činžáků, prošli úzkými uličkami starého města a vstoupili odtud na scénu se stejným žargonem, jaký uslyšíte v kavárnách, tramvajích nebo ve frontách před biografy. Záměr inscenátora byl jasný: současní lidé si ve starých kostýmech zahráli starou hru o morálce, aby z ní učinili předmět satiry a položili téměř slavnostně dělítko mezi starou a novou společnost.

Tento skvělý divadelní večer mne nakonec inspiroval k tomu, aby se i naše divadlo vrátilo k často hrané hře a pokusilo se z ní vytěžit, co z ní dosud u nás nebylo v plné míře využito.

S á š a L i c h ý

Stanislav
Jerzy
Lec

Před skutečností se dají zavřít
oči.

Před vzpomínkami ne

Lidská ješitnost přispívá k tomu,
aby se život stal častěji
námětem tragédie než komedie

Někdy se lež tak přiblíží pravdě,
že v mezeře mezi nimi je těžké
žít

Jeho svědomí bylo čisté –
nikdy je nepoužíval

Lidé by občas potřebovali den
volna od života

Neučesané
myšlenky

Nemluv o člověku špatně!
Tajně tě v tobě poslouchá

Bláto
někdy dělá dojem hloubky

Hloupost je matkou zločinu.
Ale otcové jsou často geniální

I happy-end je jenom konec

Ach, kéž by se morální zdraví
stalo společenskou nemocí

Je ošklivé podezírat někoho,
když máme úplnou jistotu.

Gabriela Zapolska • MORÁLKA

*Robina kromě toho
z májového období
stejně jako v době
máje
Heša
Mela*

Paní Dulská - Štěpánka Ranošová
Dulský - Milan Šulc

Heša - Věra Janků
Mela - Drahomíra Hofmanová

Premiéra 28. října 1971

Výtvarník OTAKAR SCHINDLER • Hudba JAN TOMŠÍČEK • Pře

PANÍ DULSKĚ Evžen Němec j. h.

režie

Juliaševičová - Alena Tománková
Nájemnice - Blanka Meierová
Hanka - Jana Postlerová
Tadrachová - Radvana Havělková
Kuchařka - Soňa Šimberová

Zbyško - Jan Filip

stavení řídí JAROSLAV FUKALA ● Napovídá SOŇA ŠIMBEROVÁ

Gabriela Zapolska (vlastním jménem Korwin - Piotrowska, poprvé provdaná Śnieżko, podruhé Janowska; 1860 - 1921).

Její život je vlastně vzrušujícím, místy heroickým, jindy bolestným nebo i trapným životopisným románem, jehož obsahem je úporné zápojení o vlastní štěstí s měšťáckou společností. Pocházela z rodiny zemanské, odkud odešla k divadlu. Hrála ve Varšavě, Lvově, Poznani a v Krakově, po pět let vystupovala i v divadle pařížském (1890 - 1895).

Obě její manželství byla nešťastná, svůj pseudonym si zvolila, když přijela tajně do vídeňského ústavu porodit nemanželské dítě.

V jejím životě se střídalo štěstí a triumf s ponížením, stále neukojená touha po vyžití ji přiváděla do stálých konfliktů s formami a předsudky společenského života, které odvážně narušovala. Dráždila a provokovala společnost, kterou živelně nenáviděla a kterou pohrdala.

Podobný rys vzpoury, nekonvenčnosti má také dílo G. Zapolské. Psala romány a dramata, vytvořená na podkladě vlastní zkušenosti herecké. Vycházela ze Zolova naturalismu, jemuž se blížila pravdivostí, ostrostití kritiky, erotikou, převáděnou do oblasti pudové sexuální, drastickým vyzdvihováním konvenčně skrývaných oblastí života.

Tematický okruh její tvorby je v převážné většině maloměšťácký svět lvojské mezivrstvy úřednické, život v tomto prostředí s přetvářkou a pokryteckou morálkou.

Mužské postavy jsou u Zapolské vesměs nesympatické, buď brutální sobci nebo směšní slaboši.

Nejhranější a neznámější komedií této autorky je »Morálka paní Dulské«, Kritický přístup k polské měšťanské společnosti a k její morálce vyjadřuje Zapolská svárem mezi mladou a starou generací své doby. Napsala ji v roce 1907, do češtiny byla přeložena roku 1910 a v inscenaci roku 1927 v Národním divadle se představila v roli Dulské česká herečka Marie Hübnerová.

(Podle Dějin polské literatury - K. Krejčí)

DULSKÁ - Štěpánka Ranošová

Program připravila Míla Havelková - Výtvarník
programu Otakar Schindler - Foto František Krasl
- Typografická spolupráce Jindra Kosourová -
Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc,
prvoz 22, Ostrava 1, Hollarova 14

Cena 1,80 Kčs